MATTEO STRUKUL

MEDICEJŠTÍ

KRÁLOVNA U MOCI

Medicejští:

Královna u moci

KNIHY OMEGA

Řada *Medicejští* obsahuje:
Dynastie u moci
Muž u moci
Královna u moci

I MEDICI: UNA REGINA AL POTERE
Copyright © 2017 by Newton Compton editori
Casella postale 6214, Roma

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.

Překlad © Petra Najmanová, 2018
Obálka © Pavel Tůma - RITA, 2018
© DOBROVSKÝ s.r.o., 2018

ISBN 978-80-7585-953-2 (pdf)

Matteo Strukul

Medicejští:
Královna u moci

Přeložila: Petra Najmanová

Silvii

ČERVEN 1525

Prolog

Katedrála Santa Maria del Fiore se vypínala vysoko nad městem. Vypadala, jako by vyzývala oblohu. Kateřina cupitala k té nádheře. Její teta se obávala, že by ji mohla vyděsit impozantnost té stavby, ale ona nebyla ani trochu vylekaná. Zvedla své velké oči k červené kopuli, jako by chtěla změřit její výšku.

„Jak je vysoká, teto?" zeptala se a její zrak byl uchvácený mistrovským dílem Filippa Brunelleschiho.

Clarice se podívala na dívenku a odpověděla: „Od základny k lucerně nad kopulí je to více než dvě stě sáhů."

Kateřina vytřeštila oči. „Tolik?"

Teta přikývla.

Slunce zářilo na obloze. Zdálo se, že se katedrála zmocňuje jeho paprsků a umocňuje tak svoji nádheru, zahalena do oblaku zlatého prachu.

Kateřina ještě neskončila. Milovala otázky. *Otázky nestojí žádné úsilí. Zato odpovědi jsou něco naprosto jiného*, myslela si. Ale ona byla malá dívka a neznala odpovědi, nebo si to alespoň dospělí mysleli. A tak toho využívala, aby se ptala na všechno, co ji jen napadlo.

„Kdo ji postavil?" zeptala se.

„Jeden velký umělec."

„Jak se jmenoval?"

„Filippo Brunelleschi. Byl to ten nejšikovnější a nejvýjimečnější architekt, jakého historie pamatuje. A dokonce jím ve skutečnosti ani nebyl, protože byl zlatník. To on vyřešil problém s kopulí."

„Co tím chceš říct?“ Kateřina se zahihňala. Další otázka. Ta hra se jí líbila.

„Že katedrála zůstala více než sto let bez kopule, byla odkrytá, v určitém smyslu…“

„A co se stalo pak?“ naléhala dívenka na tetu, protože ji ten příběh začínal zajímat víc než cokoli jiného.

„Nadace Opera del Duomo, která měla na starosti výběr projektů na vytvoření možného zakrytí, hodnotila dva úžasné modely: jeden vytvořený Lorenzem Ghibertim a druhý Filippem Brunelleschim. První návrh byl podporován rodinou Strozziů a druhý Medicejskými – rodinou, ke které patřím já.“

„A já také, že ano?“ zeptala se Kateřina. Byla si tím jista, ale ráda se ujišťovala.

Teta přikývla. „Přesně tak.“

„Budeš mi vyprávět konec toho příběhu?“

„Zvítězili oba, Ghiberti i Brunelleschi. Proto Opera del Duomo rozhodla, že jim svěří řízení prací pro stavbu kopule. Ale účinnější a převratnější nápady měl Filippo.“

„A co se stalo potom?“ naléhala Kateřina.

„Po několika letech, během nichž Lorenzo a Filippo pracovali bok po boku – ale byl to Filippo, kdo nalezl téměř všechna řešení pro vztyčení kopule s klenbou vysokou více než sto sáhů –, se tento velký zlatník rozhodl, že zůstane kvůli nemoci doma.“

„A byla to pravda?“

„Co myslíš?“

„Že byl nemocný?“

Clarice se rozesmála. „Jsi vážně mazaná!“

„Myslíš?“ zeptala se Kateřina a zvedla s rošťáckou bezelstností obočí, což tetu ještě více rozesmálo.

„Ano.“

„Byla to tedy pravda?“ nevzdávala se dívka.

„Samozřejmě že ne. Jak už jsi pochopila, Filippo se to jen snažil udělat tak, aby se ukázala celá Lorenzova nedostatečnost. Nebyl přítomný na stavbě až do chvíle, kdy ho někteří zástupci nadace Opera del Duomo přišli hledat domů, protože už práce nepostupovaly podle plánu. Když ho zástupci nejdůležitějších rodin ve městě prosili, aby se vrátil, požadoval, aby celé řízení stavby přenechali jemu."

„A podařilo se mu to?"

„Co bys myslela?"

Kateřina neměla pochybnosti: „Určitě ano. Protože Medicejští vybrali jeho."

Clarice zůstala s pusou dokořán. „Rychle se učíš," řekla překvapeně.

„To všechno tvojí zásluhou, teto."

„To si opravdu myslíš?"

„Samozřejmě že ano."

„No dobrá. Teď když víš, jak postupovaly práce na kopuli, co bys řekla na to vrátit se domů? Jestli se nepletu, měla by ses učit latinu."

„Uff!"

„No tak! Jak myslíš, že se staneš skutečnou Medicejskou, když nebudeš studovat?"

„No dobře, dobře," odvětila dívka, zvedla přitom rezignovaně ruce a napodobila výraz, který často viděla u strýce, když mluvil s Claricí a věděl, že se mu žádným způsobem nepodaří nad ní získat převahu. „Ale můžeme předtím ještě chvíli zůstat a dívat se na kopuli?"

„No dobrá," odpověděla teta a pohladila ji po hlavičce.

Pak i ona zvedla zrak a znovu zůstala jako očarovaná při pohledu na obrovskou kopuli katedrály Santa Maria del Fiore.

Byla skutečně skvostná.

SRPEN 1536

I
Dauphin

Křičel, až měl krk v jednom ohni.

Přitiskl si ruce na hruď, zatímco ho mučila ostrá bolest – tekutý oheň, který mu spaloval duši. Upustil křišťálový pohár, který se roztříštil.

Františkovy oči byly teď skelné. Hlavu měl sklopenou k rameni. Bílé, bezvládné ruce visely z opěrek křesla, prsty byly bělostné a studené. Jeho tvář vypadala jako ledová maska – byl stále pěkný, ale jako vytesaný z kamene a se ztuhlostí, která znamená jen jediné.

Nemohl odpovědět na hlasy, které ho volaly.

Byl mrtvý.

Někdo bušil na dveře jeho pokoje. Byla to hrstka vojáků: snažili se je vyrazit. Rány zněly dutě. Po několika nárazech se jim konečně podařilo dveře otevřít.

Monsieur Raymond de Polignac, kapitán druhého oddílu francouzských pikenýrů, vtrhl do dauphinova pokoje následován svými muži a dvěma služebnými. Když uviděl Františka zhrouceného na křesle, teď už bez života, upustil klobouk se širokou krempou a velkým bílým pérem.

„Vaše Veličenstvo," zašeptal zlomeným hlasem.

Jedna ze služebných vykřikla. Raymond kývl na jednoho pikenýra, který ihned odvedl obě ženy z dauphinova pokoje.

Raymond se díval na jednoduché křeslo potažené modrým sametem a myslel na svého krále, který ztratil oblíbeného

syna. Zavrtěl hlavou. Přešel k Františkovi a jemně mu zavřel víčka. Pak sebral svůj klobouk s pery a přitiskl si ho na prsa.

Vzdychl.

Podíval se na sluneční světlo, které probleskovalo ve zlatavých paprscích mezi poodhrnutými brokátovými závěsy. Vzduch se už plnil nádechem smrti.

Válka dorazila až sem. Karel V. Habsburský vtrhl se svými oddíly do Provence a dostal se až k Tournon-sur-Rhône. Ale teď, když vlhké léto plné komárů a potu začínalo oslabovat vojáky, způsobovalo jim vyčerpání a nemoci, přemýšlel o návratu do Savojska. A nejen to. František I. Francouzský, král Francie, udělal ze svého vlastního království spálenou zemi. Byla vypálena pole a otráveny studny. Venkov se vylidnil a nic už teď nerostlo. Země byla zavražděna svým vlastním panovníkem, který měl jediný cíl: aby tu vojsko rakouského a španělského císaře čekala smrt.

„Dejte mi chvilku, napíši králi. Doručíte tento můj dopis přímo do rukou Jeho Veličenstva, které se v tuto chvíli nachází v Lyonu," přikázal stráži, která byla s ním.

„Vysvětlím mu, co se stalo. Mezitím zavolejte lékaře. Já se od nich pokusím zjistit příčinu smrti. Nikdo se nesmí nic dozvědět, dokud nevydám další rozkaz. Francii čekají temné dny."

Zatímco Monsieur de Polignac takto mluvil, neztrácel čas. Sedl si k dauphinovu psacímu stolu a úhledným rukopisem napsal několik řádek. Vložil list do obálky. Nad plamenem svíčky nechal rozpustit pečetní vosk a obtiskl na něj svoji pečeť.

Zatímco jeho pikenýři odcházeli a jeden z nich mířil do stájí, aby poslal kurýra do Lyonu, Monsieur de Polignac dál sledoval mrtvého.

Položil ruku na dauphinovu hlavu. Pak zavřel víčka ze soucitu nad tím nebohým chlapcem. Do příchodu lékařů

ale nepohne ani špendlíkem. Pokoj musí zůstat nedotčen, přesně tak, jak jej nalezl.

Neměl tušení, proč se ta tragédie stala, ale on nebude tím, kdo zabrání tomu, aby s určitostí zjistili její příčiny.

Zůstal stát uprostřed pokoje, nehnutě, s myslí, která tonula v moři otázek bez odpovědí. Byla to přirozená smrt? Pokud tomu tak nebylo, kdo by mohl chtít zavraždit následníka trůnu? A z jakého důvodu? Když se nad tím ale zamyslel, bylo z čeho vybírat.

Povzdechl si a upravil si sametový kabátec. Záblesky světla z vycházejícího slunce se přitom odrážely na meči, který měl u opasku. Udělal pár kroků, podpatky vysokých bot jako by odměřovaly dobu čekání. Stáhl si levou rukavici a poklepával jí pravačkou do dlaně. Pokračoval tak až do chvíle, kdy do pokoje vstoupil Guillaume Maubert, dauphinův osobní lékař.

Polignac se na něj podíval s upřímným zděšením. Jeho pěkné světlé oči odrážely všechnu hořkost toho, co se stalo.

Ukazováčkem pravé ruky si uhladil jemné vousy. Zvědavě sledoval toho malého mužíčka s nezbedným pohledem. Viděl, jak změnil výraz hned, jakmile pochopil, co se stalo. Zrudlé tváře, rozcuchané vlasy a malá živá očka by uvedly v omyl i toho nejvnímavějšího pozorovatele, kterého by přesvědčily, že ten muž není hoden svého úkolu. Ale Polignac nedal na první dojem a věděl, že za tou zdánlivou jednoduchostí se skrývá brilantní mysl.

„Monsieure Mauberte," řekl, „nebudu ztrácet čas povídáním. Děkuji za vaši pohotovost. Okolnosti, které jsou důvodem našeho setkání, jsou ty nejsmutnější ze všech. Oč vás žádám, je, abyste si vzal všechen čas, který potřebujete na to, abyste s jistotou určil příčinu dauphinovy smrti."

„Uvědomili jste krále?" zeptal se lékař tenkým hlasem.

„Už jsem zajistil vyslání depeše do Lyonu."

„Skvělé. Tak tedy začněme."

„Je zbytečné vám říkat, že ohledně této záležitosti musí být zachována absolutní diskrétnost, alespoň dokud nade vší pochybnost nezjistíme důvody Františkovy smrti."

„Samozřejmě."

Kateřina cítila na tváři svěží vánek. V tom vlhkém a horkém srpnu byla brzká ranní projížďka na koni potěšením, kterého se nechtěla vzdát. David, její milovaný ryzák, pádil mezi zelenými, lesknoucími se poli.

Pojmenovala ho tak na počest Donatellovy sochy. Byl to způsob, jak zdůraznit, že je Medicejská a Florenťanka. Na svůj původ byla hrdá navzdory tomu, že ji mnozí u dvora právě z tohoto důvodu nepřestávali označovat za italskou obchodnici.

Dělali to s naprostým pohrdáním, přestože byla manželkou Jindřicha z Valois, a tudíž vévodkyní orleánskou a francouzskou princeznou.

Ale Kateřině na tom vůbec nezáleželo – věděla, že ji u dvora nenávidí a současně se jí obávají. Dokonce i na to její ježdění na koni po způsobu amazonky pohlížely královy dvorní dámy s despektem – počínaje jeho milenkou madame d'Étampes.

Krásná vévodkyně neskrývala své opovržení vůči ní, které tlumila jen skutečnost, že panovník Kateřinu přijal s nadšením a určitým obdivem už od prvního dne, kdy ji uviděl. Právě kvůli té její nezávislosti.

Usmála se. V tom jasném svítání bylo tolik půvabu. Příjemný vánek ještě podtrhoval a zintenzivňoval nespočet vůní, které prosycovaly vzduch jemnou a povzbudivou svěžestí. Mezi všemi těmi vůněmi dominoval eukalyptus a levandule. Kateřina se zhluboka nadechla, vděčná za ty okamžiky samoty a odevzdání se vábivé kráse přírody.

Před sebou viděla vinice, které jako by vzpřímeně pochodovaly po mírných kopcích, a vody Rhôny, lesknoucí se

stříbrný pás ve slabém, ale již živoucím a vibrujícím světle bledé blankytné oblohy.

Jak krásná byla ta krajina posetá statky s červenými střechami a majestátními olivovníky, které ještě umocňovaly středomořské kouzlo oblasti Midi.

Brzy bude slunce vysoko a pak bude nezbytné uchýlit se do velkých salonů hradu nebo hledat úlevu v chládku stínu.

Snila o tom, jak si co nejdříve vypije sklenici ledové vody.

2
Hrabě Montecuccoli

Poté, co Guillaume Maubert případ prošetřil, došel k závěru, že dauphinova smrt mohla být přirozená. Nemohl nicméně a priori vyloučit další hypotézy, mezi nimi dokonce i otrávení.

Jakmile to kapitán Raymond de Polignac uslyšel, snažil se věc udržet v naprostém utajení a aniž by ztrácel čas, osobně dohlížel na rychlé a diskrétní vedení vyšetřování. Možná se všechno náhle vyřeší, ale nechtěl riskovat.

Na veřejnost nic neproniklo i proto, že sám dauphinův osobní lékař potřeboval čas, aby se potvrdila případná podezření.

V tuto chvíli již král musel obdržet depeši a vyrazit směrem k Tournon-sur-Rhône.

Mezitím kapitán zjistil, že předešlé odpoledne pil František naprosto neuváženě ledovou vodu. Teplo mu stouplo do hlavy a on věřil, že si takto zajistí aspoň trochu osvěžení.

Toto mu alespoň sdělil jistý Gasquet, jeden z jeho panošů. Ten také dodal, že dauphinovi takto špatně poradil jeden z jeho zbrojnošů: Sebastiano di Montecuccoli, hrabě z Modeny.

Gasquet prozradil, že zatímco dauphin čekal v táboře v Tournon-sur-Rhône na svého otce krále, který měl každým dnem dorazit spolu s dalšími vojáky kvůli tažení proti císařským oddílům Karla V., trávil čas zápasem v královském tenise.

Hrál právě se Sebastianem Montecuccolim. Potom, uřícený a pod rozžhaveným sluncem, když se všichni ostatní uchýlili do stínu stanů, zůstal s hrabětem a popíjel studenou vodu. Pamatoval si, že to byl právě zbrojnoš, kdo si vyžádal, aby byly dva velké džbány napuštěny ledovou vodou. A nejen to – Montecuccoli doprovodil Gasqueta ke studni.

Proto nyní kapitán Raymond de Polignac s oním šlechticem hovořil, aby si vše ujasnil.

Neznal toho muže, ale jakmile ho uviděl, zapůsobil na něj tím nejhorším dojmem. Zdál se mu záludný a jeho chování bylo tak vyhýbavé, že mu byl ihned nesympatický. Měl jemné rysy, chladné oči a nebylo jasné, jaké úkoly pro dauphina vykonává.

„Takže, jestli jsem to dobře pochopil, přišel jste ke dvoru v družině Kateřiny Medicejské, nevěsty orleánského vévody?"

„Přesně tak," odpověděl Montecuccoli. Měl ve tváři iritující úšklebek, jako by přesně věděl, jaké jsou Polignacovy úmysly. Pohrával si s pramenem kaštanových vlasů a natáčel si ho na ukazováček pravé ruky. Jeho vzhled byl mimořádně udržovaný, pleť měl jemnou a světlou, pohled klidný. Měl na sobě elegantní sametový kabátec. Celkově na jeho postavě nebylo nic tuctového, to bylo zřejmé.

„A tak jste se potom stal dauphinovým zbrojnošem," zatímco to Polignac konstatoval, byl první, kdo tomu nevěřil.

„Ano, řekněme, že to tak bylo."

Polignac nadzvedl obočí. Byl tím způsobem chování, tak lhostejným a neurčitým, stále více zaskočený.

„A vy jste také ten den dauphinovi poradil, aby vypil velké množství ledové vody?"

„Kapitáne, František se nudil a požádal mě, abych si s ním zahrál jednu hru tenisu. Nedoporučoval jsem mu

to vzhledem ke slunci, které vypadalo, že chce zapálit tábor. Ale nedal si říct. Po zápase jsme byli tak uřícení, že dauphin rozhodl poslat pro panoše, aby nám donesl k pití čerstvou vodu."

„A vy jste toho panoše, jak se jmenoval… Gasqueta doprovodil ke studni?"

„Přesně tak."

Polignac si vzdychl. „Dobrá," řekl, „beru na vědomí, co jste mi řekl. Žádám vás, abyste se od této chvíle v následujících dnech z žádného důvodu nevzdaloval z tábora v Tournon-sur-Rhône."

„Něco se dauphinovi stalo?"

„Nic znepokojujícího. Lehká indispozice. Z mé strany to bylo jen jednoduché prověření."

„Dobře," svolil Montecuccoli, ale bylo jasné, že nevěří jedinému slovu z toho, co kapitán pikenýrů právě řekl.

Raymond de Polignac se zvedl. Stiskl hraběti ruku, a aniž by cokoli dodal, zamířil ke dveřím.

Když František I. uviděl smrtelnou bledost svého prvorozeného syna, rozplakal se.

Nedokázal zadržet slzy – nejen proto, že byl jeho oblíbeným synem, ale i kvůli bolestné minulosti, které ho před deseti lety vystavil.

Z té ostudy a utrpení se panovník nikdy nevzpamatoval a živil vůči synům – a svému prvorozenému zvlášť – pocit viny, kterého se nyní, po té tvrdé a nespravedlivé smrti, už nikdy nezbaví.

Velmi dobře si pamatoval, jak poté, co podepsal tu hanebnou mírovou smlouvu v Madridu, přistoupil na nedůstojné podmínky kapitulace, kdy se mohl vrátit do Francie pouze pod podmínkou, že vydá své vlastní syny jako rukojmí. A tak byli František a Jindřich předáni

habsburskému císaři, který je nechal více než tři roky hnít v kobkách madridského hradu.

Po tomto zajetí zůstala Františkovi zraněná duše. Navždy. A otcova snaha pokusit se tu ránu vyléčit nebyla k ničemu. V nové válce proti Karlovi V., která se obracela v jeho prospěch, František I. doufal, že bude moct bojovat po synově boku a znovu získat jeho úctu. Ale již podruhé si z něj osud ztropil žerty.

Hned jak král přečetl Polignacovy řádky, vyskočil na koně a cvalem vyrazil směrem k Tournon-sur-Rhône.

Vidět prince nyní již smrtelně bledého, s nazelenalou pletí poznamenanou smrtí, mu znovu připomnělo ty dny hrůzy a zoufalství, které ho přivedly k tomu, že zradil své syny.

Ta vzpomínka teď byla tím nejhorším trestem.

Jedinou útěchou mu byl způsob, jakým kapitán Raymond de Polignac vedl vyšetřování ohledně dauphinovy smrti. Ten muž byl velmi chrabrý a oddaný voják a král neměl pochybnosti o tom, že té záhadě přijde na kloub.

„Udělejte vše, co můžete," řekl František I., „dám vám veškerou pravomoc, kterou budete potřebovat, a žádám vás nyní, abyste toho Montecuccoliho zadržel. Jeho chování je minimálně podezřelé a než se objeví další důkazy, pár dní v cele ho zajisté nezabije. A co se týká smrti mého syna, není žádný důvod ji tajit."

„To myslíte vážně, Vaše Veličenstvo?"

„Vím, na co myslíte, kapitáne, a v podstatě bych s vámi souhlasil. Proč přiživovat paniku a nenávist? K čemu právě teď, když se vojsko Karla V. nachází v patové situaci, čemuž pomáhá nesnesitelné horko tohoto rozpáleného léta? Chápu to. Na druhou stranu si představte, jakou sílu by mohl uvolnit státní smutek. František byl velmi milován a vzhledem k tomu, že mi ho nic nevrátí, bylo by dobré, kdyby o tom

lidé věděli. Samozřejmě mi nejdříve dejte pár dní na to, aby ho viděla jeho matka a aby byly jeho ostatky odvezeny do Lyonu. Zařídím, aby byl převoz uskutečněn ještě dnes."

„Dobrá," přitakal kapitán.

„A ještě něco."

„Poslouchám vás, Vaše Veličenstvo."

„Postarejme se o to, aby Montecuccoliho jméno proniklo na veřejnost jako jméno možného podezřelého. Mám pocit, že když to tak uděláme, budou to samotní občané, kdo o něm roznesou případné informace."

„Dobře. Dovolím si podotknout, že se jedná o muže bez skrupulí a že určitě něco skrývá. Není nijak zvlášť obezřetný, ale možná, že se nemá čeho obávat."

„Kvůli skutečné nevině, nebo kvůli víře ve vlastní schopnosti?"

„Tohle je to, co musíme zjistit. A ještě něco, Vaše Veličenstvo…"

„Mluvte."

„Montecuccoli prohlásil, že přišel k francouzskému dvoru spolu s Kateřinou Medicejskou."

František I. se na svého kapitána nevěřícně podíval. Odmlčel se, na okamžik neschopen pronést jediné slovo.

„Rozumím," řekl vážně. „Nemějte strach, jsem připraven ověřit všechny možnosti. Jakmile se vrátím do Lyonu – tedy hned zítra –, setkám se s Kateřinou, promluvím s ní a pokusím se vše vyjasnit."

„Výborně. A… Vaše Veličenstvo, nechci nic naznačovat, ale Františkova smrt…" Polignac zaváhal.

„Jindřich se stane dauphinem Francie, a tudíž ona také? To jste chtěl říct?"

„Přesně tak."

Král si povzdechl: „Doufejme, že Kateřina bude mít dobré vysvětlení."

3
Královo znepokojení

Král byl viditelně znepokojen.

Zpráva o dauphinově smrti a o jeho pravděpodobném zavraždění otřásla Francií. František byl velmi milován a sama Kateřina ho zbožňovala. Královna matka se na mnoho dní uzavřela ve svých pokojích. Král se pokoušel zahnat bolest dlouhými projížďkami na koni.

Válka pokračovala, ale žhavé léto se zdálo být tím nejzáludnějším a nejkrutějším nepřítelem pro císařské jednotky vedené Antoniem de Leyvou a Ferrantem Gonzagou. Francouzi doufali v brzký ústup ze strany útočníků, protože mnoho mužů zemřelo a vítězství nebylo zatím na dosah.

A tak se Kateřina s obavami a hořkostí dostavila před samotného krále.

To ráno, stále ještě vyčerpaná z Františkovy smrti, měla na sobě bílé šaty na znamení smutku, jak bylo francouzskou tradicí. Její přirozeně bledá pleť a vlasy světle kaštanové barvy byly samotným zosobněním melancholie a žalu.

Vstoupila do sálu se vší pokorou a skromností, jaké byla schopná, protože věděla, že to, co se stalo Františkovi, ji na jednu stranu posílilo, ale na druhou stranu ji činilo zranitelnější, neboť na ni padlo podezření. Koneckonců to byla ona, kdo z jeho smrti těžil nejvíc, protože z ní učinila následnici trůnu.

Když uviděla Františka I., oděného v černé, v nádherném sametovém kabátci ozdobeném zlatými knoflíky, s tmavě

hnědými zvlněnými vousy, které si neustále hladil, pocítila tak hlubokou úctu, až jí to na chvíli vyrazilo dech.

„No tak, *ma fille*, co znamenají tyto formality?“ řekl srdečně král. „Raději mě obejměte, protože vím, jak vám byl František drahý,“ a při těch slovech k ní vykročil, aby si ji přitiskl na svou hruď.

Kateřina nedokázala zadržet slzy, jelikož to byla pravda. Milovala Františka. Jistě, provdala se za Jindřicha, ale její manžel až příliš brzy ukázal svou nedostatečnost – byl plachý a nesmělý a hlavně byl zcela ovládán tou běhnou, která ho odjakživa sekýrovala. Diana di Poitiers, nejkrásnější žena ve Francii a možná na celém světě, byla jeho paní a milenkou, a Kateřina s velkou bolestí pochopila, jak těžký bude její život u dvora. To jí samozřejmě nebránilo Jindřicha – který byl hezký, mladý a silný – milovat. Ale František byl zcela jiného ražení. Byl to čestný a zásadový muž.

A teď byl mrtev.

Její slzy byly proto upřímné, byly plodem trápení, které přecházelo až v zoufalství. Král byl nyní jediným spojencem, který jí zůstal.

„Vaše Veličenstvo, neumíte si představit, jak moc mi bude chybět,“ řekla prostě.

František I. si povzdechl. Pak se s nemalými rozpaky uvolnil z objetí a s hlubokým smutkem se zadíval Kateřině do očí, neboť se mu ani trochu nechtělo hovořit s ní o Montecuccolim. Na druhou stranu se ale tomu úkolu nemohl vyhnout.

Kateřina ihned pochopila, že tu něco není v pořádku, proto na nic nečekala a raději šla přímo k věci.

„Něco vás trápí, můj pane, cosi, co souvisí se smrtí vašeho syna. Vidím vám to na očích, řekněte mi prosím, co máte na srdci, a já vám jaksepatří odpovím.“

František I. zavrtěl hlavou. „Jak jste inteligentní, Kateřino, děvče moje, jsem pro vás jako otevřená kniha. Takže to

připouštím a všechno vám řeknu. Pojďme se ale posadit," a zatímco král pronášel tato slova, ukázal na dvě pohodlná křesla čalouněná modrým sametem a ozdobená zlatými francouzskými liliemi, královským erbem.

Když si Kateřina sedala, král začal své vyprávění.

„Víte, dcero má, před několika dny, když jsem se dozvěděl o smrti svého milovaného Františka, další hlasy bodaly do mého srdce."

„Máte na mysli řeči o tom, že byl zavražděn?"

„Přesně tak, Kateřino. Problém je, že se vůbec nejedná o pouhé řeči. Dovolte mi, abych se vyjádřil jasněji. Byl to osobní dauphinův lékař, Monsieur Guillaume Maubert, kdo přišel s tvrzením, že by zdánlivě přirozená smrt mohla být ve skutečnosti dobře zamaskovanou vraždou."

Když to Kateřina slyšela, zakryla si rukou ústa. Vytřeštila oči. Začínala chápat, kam tato diskuze povede.

A měla strach.

Král s pochopením přikývl, jako by věděl, na co myslí. „Přesně tak," potvrdil, „a dávejte dobrý pozor, Guillaume Maubert není muž, který by mluvil jen tak do větru. Ale je tu ještě něco. Naštěstí pro mě jeden výborný voják, kapitán čtvrtého oddílu pikenýrů Raymond de Polignac, již začal s vyšetřováním Františkovy smrti. Takže když jsem dorazil do Tournon-sur-Rhône, abych naposledy objal svého syna, informoval mne o svých podezřeních."

„A na co se zaměřují tato podezření?" povzbuzovala ho Kateřina se slzami v očích.

Král vzdychl. „Zdá se, že jistý Sebastiano di Montecuccoli, hrabě z Modeny, nějakým způsobem přiměl Františka, aby vypil velké množství ledové vody po náročném a neuváženém utkání v královském tenise. Při pouhém pomyšlení stěží potlačuji vztek…" Králův hlas se chvěl rozrušením a zlostí. „…V každém případě nikdo neví, jestli Montecuccoli nevyužil

této příležitosti, aby nalil do Františkovy sklenice nějaký jed. Co vám ale chci říct, Kateřino, je, že když kapitán Polignac požádal Montecuccoliho, aby specifikoval svou roli u dvora, ani na okamžik nezaváhal a prohlásil, že přišel ve vašem doprovodu. Toto tvrzení by mohlo být podpořeno jeho zřejmým italským původem."

Kateřina zůstala ohromená. Vzhledem k nepravdivosti toho tvrzení na okamžik nevěděla, co odpovědět. Zbledla ve tváři, potom převážil vztek a rozhořčení.

„Nikdy jsem toho muže neměla ve své družině ani ve svých službách. Neznala jsem jeho jméno a identitu, dokud jste se o něm vy sám nezmínil. Nevím, kdo je Montecuccoli. Naopak, v mých očích je jen jedním – mužem, který mi vzal mého milovaného Františka. A vy dobře víte, jak mi na něm záleželo, jak moc mi byl přítelem, dokonce možná i více než můj manžel, který mě již od svatební noci téměř ignoruje. Tím jsem řekla vše."

František I. přemýšlel nad těmi slovy, pak pro pouhé ujištění – jelikož si chtěl být zcela jist tím, co Kateřina řekla – dodal:

„Jste si jista, že mi nic neskrýváte? Odpusťte, že se vás ptám ještě jednou, ale musím to udělat, ma fille."

„Vaše Veličenstvo, k tomu mohu říct jen jedno. Jestli mi už nevěříte, jestli je podezření tak velké, že zastínilo oddanost a upřímnost, kterou jsem vůči vám vždy měla, tak neváhejte a klidně hned přikažte, aby mi srazili hlavu."

Kateřina snesla králův pohled s takovou jistotou a s tak zářivým světlem v očích, že se pravda vynořila v celé své síle.

Král si oddechl. Zahlédl záblesk v Kateřininých duhovkách a – pokud se tedy neuměla skvěle přetvařovat – bylo jisté, že nelže. Na druhou stranu jí nemohl zamlčet rozpačitost, která ho v hloubi duše sžírala: měl ji moc rád a věděl, že když ji postaví proti vlastním nedostatkům, bude to ten nejlepší způsob, jak posílit pozici této bystré a odvážné mladé ženy.

„Kateřino, vaše slova jsou jako balzám. Vím, že můj syn Jindřich má v sobě nestálost, ale nejsem povolán ho kritizovat. Znám své slabiny a přiznávám, že bych byl tou nejméně vhodnou osobou, která by ho měla přimět k jeho povinnostem. Mimoto Jindřich mě nenávidí…“

„To není pravda, Vaše Veličenstvo.“

„Ale je. Je tomu tak od té doby, co jsem ho nechal jako rukojmí žalářníkům z Madridu. A nemůžu mu nedat za pravdu. Nicméně to, na čem teď záleží, je potomstvo. Nechtěl bych vám připadat cynický, Kateřino, ale už vím, co se teď bude u dvora říkat – že vy a Jindřich jste ti, kdo nejvíce těží z Františkovy tragické smrti. To vy jste teď dauphinové Francie. Nechci vědět, jak často Jindřich navštěvuje vaše lože, ale jen pro vaši bezpečnost a jistotu vám doporučuji, abyste mu brzy dala potomka. Já vás budu vždycky chránit, Kateřino, protože čtu ve vašich očích inteligenci a citlivost, které jsou hlavními vlastnostmi, jež u ženy obdivuji, ale jste tak blízko trůnu, že si již nemůžete dovolit být bez potomka…“

„Vaše Veličenstvo…“ pokusila se namítnout Kateřina.

„Nepřerušujte mě, ma fille. To, co vám říkám, je: přiveďte na svět dědice. A udělejte to co nejdříve. Jen tak můžete být chráněna před útoky Diany di Poitiers. Dávejte si dobrý pozor, Kateřino. Klement VII. je již dva roky mrtvý. František, který vás měl rád, také zemřel. Já jsem poslední přítel, který vám zůstal, to musíte vědět. Musíte ocenit, že s vámi mluvím s maximální otevřeností. Jestli to dělám, je to právě proto, že vás mám tak rád a vidím ve vás dceru, kterou jsem nikdy neměl. Vaše znalosti filozofie a astrologie mne překvapují stejně jako zkušenosti a schopnosti, které prokazujete při jízdě na koni, a dokonce během honu, kdy vypadáte jako novodobá Artemis. A totéž si myslím o vašem vkusu a o té střídmé eleganci, která vás odjakživa charakterizuje. Tak! Řekl jsem to. Ale jestli si myslíte, že tohle bude stačit k tomu, aby vás to zachránilo,

jste naivní. Protože věřím, že tomu tak není, naleznete způsob, jak vrátit Jindřicha zpět na své lože. Vysvětlete mu také, že potomek posílí jeho pozici následovníka. Počítám s tím, že ještě nějaký rok zůstanu na trůnu, ale je zbytečné si dělat iluze. Vyjádřil jsem se jasně?"

Kateřina přikývla. Chtěla by říct mnoho věcí, ale velmi dobře chápala, že by nemělo smysl odporovat. Naopak, přes svoji upřímnou tvrdost měl ten rozhovor mnohem více kladů, než by se mohlo zdát, v neposlední řadě ten, že jí podrobně napověděl, jak má jednat.

„Udělám to, co říkáte, Vaše Veličenstvo…" odpověděla Kateřina poslušně.

„A určitě nepochybíte, věřte mi. A doporučte tento způsob jednání i tomu nešťastníkovi, mému synovi," dodal rozhodně, „protože bez dědiců nebudete mít u dvora dlouhý život."

„Vaše Veličenstvo… a co se týká té další záležitosti?"

„Máte na mysli Montecuccoliho?"

Kateřina přikývla.

„Ma fille… opravdu si myslíte, že kdybych vám již nevěřil, hovořil bych s vámi tak upřímně? Každopádně se neznepokojujte, řeknu Polignacovi to, co jsem viděl ve vašich očích a slyšel ve vašem hlase, a nemáte se čeho obávat. Jsem přesvědčen, že bude brzy učiněno spravedlnosti zadost. Teď mne nechte o samotě, abych mohl připravit zprávu pro mého milého kapitána a naznačit mu směr, jakým se ubírat."

Aniž by král cokoli dodal, zvedl se a podal Kateřině ruku.

„Nyní jste manželkou dauphina Francie, i když – to připouštím – bych byl raději, kdybyste se jí stala za zcela jiných okolností…" jeho hlas se na okamžik zlomil. „Slibte mi, že budete ctít tento titul svým jednáním."

„Slibuji," odpověděla.

„A nyní jděte," uzavřel král rozhovor. „Čas je krutý."

4
Odhalující dopisy

Když se Raymond de Polignac vracel ze své noční mise, čekaly ho na jeho psacím stole ne jeden, ale hned dva dopisy. Byl propocený. Stáhl si své dlouhé kaštanové vlasy do ohonu, ale vlhké teplo toho dne bylo i uprostřed noci tak intenzivní, že mu stejně překážely. Udělal by dobře, kdyby si je nechal ostříhat, ale kromě toho, že byly v módě, se dlouhé vlasy postupně staly jediným náznakem marnivosti, který mu zbyl, a neměl v úmyslu se jich vzdát. Když nic jiného, seržant Bouillon byl tak horlivý, že mu připravil džbán se studenou vodou a ovocné želé.

Sundal si kabátec a zůstal v krajkové košili. Uvolnil si límeček v naději, že se mu bude lépe dýchat. Nalil trochu vody do sklenice a vyprázdnil ji, pak si utřel rty hřbetem ruky. Vzal malou stříbrnou lžičku z tácu, na kterém se nacházela miska s ovocným želé, a trochu ho ochutnal. Bylo čerstvé s výtečné. Maliny byly vynikající. Znovu se napil.

Potom vzal obálku, která obsahovala psaní s královskou pečetí, a bez otálení ji rozlomil.

Rychle četl.

Monsieure Raymondovi de Polignac, kapitánovi čtvrtého oddílu pikenýrů francouzského krále, stálo na něm.

Můj drahý Polignacu,

udělal jsem, co jste mi doporučil – hovořil jsem v těchto dnech s Kateřinou Medicejskou, vévodkyní z Urbina,

manželkou mého syna Jindřicha II., vévody z Orléans a nového dauphina Francie. Oznámil jsem jí to, co prohlásil Sebastiano di Montecuccoli, hrabě z Modeny. Ona mi odpověděla tím nejpevnějším a nejupřímnějším způsobem a sdělila mi, že nikdy toho muže nepoznala, ani jej neměla ve svém doprovodu.

Mohu vám zaručit, že způsob, jakým zaujala tuto pozici, a pobouření v jejích slovech byly projevem nevinné ženy. Nevěřím, že je Kateřina zapletená do jakéhokoli případného spiknutí proti mně a proti Francii. A to vám musí stačit. Přistupte tedy k výslechu zajatce, jelikož předpokládám, že byl dle mého rozkazu uvězněn, a dodávám – nešetřete bič.

Zůstávám v očekávání vašich zpráv
Jeho Veličenstvo král Francie
František I., dříve František Orleánský

Bez dalšího otálení rozlomil Polignac pečeť druhého dopisu, která nesla symbol královského vojska.

Monsieure Raymondovi de Polignac, kapitánovi čtvrtého oddílu pikenýrů francouzského krále – hlavička byla stejná jako u předchozího dopisu.

Můj drahý kapitáne,

mé jméno je Bernard Sorel, jsem poručík druhého oddílu pikenýrů Jeho Veličenstva krále.

Považoval jsem za nutné vám napsat, abych vás zpravil o tom, co se mi stalo dnes ráno, jelikož věřím, že to může pomoci pochopit dramatické události těchto dnů. Mám na mysli řeči, které jsem slyšel ohledně možné vraždy dauphina rukou blíže neidentifikovaného Sebastiana di Montecuccoliho.

Bez dalších okolků vám tedy budu vyprávět, co se mi přihodilo. Před nějakým časem jsem byl zraněn na noze koulí z arkebuzy. Po zákroku lékařů mi bylo doporučeno období odpočinku, a tak jsem pobýval v Lyonu, v Hostinci u sokolníka,

vedeném madame de Lille, bodrou ženou plnou života, která hýčká své hosty tím nejlepším způsobem. Jak si asi dokážete představit, všichni v těchto dnech mluví o dramatických událostech okolo vraždy dauphina Francie stejně jako o možném pachateli zločinu – Sebastianovi di Montecuccoli.

Jaké bylo mé překvapení, když hned druhý den ke mně přišla madame de Lille a svěřila se mi, že se muž tohoto jména u ní před nějakou dobou ubytoval a poté se přestěhoval do tábora v Tournon-sur-Rhône, směrem k válečné frontě. Přitom si u ní chtěl nechat zavazadlo, než si najde nové ubytování, a poslat v následujících dnech sluhu, aby ho vyzvedl.

Ještě neuvěřitelnější shodou okolností bylo, že právě když ten sluha stál přede dveřmi hostince a dožadoval se zavazadla, než mu ho madame de Lille předala, šla za mnou, aby mne požádala o laskavost.

Protože chtěla zabránit tomu, aby do budoucna mohla být zpochybněna její poctivost, měla v úmyslu zavazadlo v přítomnosti dvou svědků otevřít, aby ukázala, že nic nebylo během nepřítomnosti pana Montecuccoliho odcizeno.

Samozřejmě při myšlence na to, co se o něm mezi lidmi říkalo, a na to, že mohu být užitečný madame de Lille, která se ke mně vždy chovala tak hezky, jsem jí chtěl tu malou laskavost udělat. Proto jsem s ní sešel dolů do přízemí a v přítomnosti dalšího džentlmena, Monsieure Henryho de Rocheforte, jsme zavazadlo otevřeli.

Sluha potvrdil, že nic nebylo odcizeno, ale zatímco madame kontrolovala věci uvnitř, Monsieur de Rocheforte, který je povoláním lékárník, objevil uvnitř zavazadla dvě zvláštní průhledné lahvičky obsahující poněkud podezřelý prášek.

Když je Monsieur de Rocheforte pozorněji prozkoumal, konstatoval, že jde o jed, a poté, co požádal sluhu, aby otevřel první z nich, přičichl k ní a usoudil, že se musí jednat o arzenik.

Když jsme došli až k tomuto bodu, z nahodilé situace se stala situace natolik nepříjemná, že jsem považoval za nutné oznámit, že jsem jako důstojník druhého oddílu pikenýrů Jeho Veličenstva francouzského krále povinen toto zavazadlo zabavit a postarat se o to, aby bylo doručeno mému nadřízenému. Vzhledem k tomu, že se můj oddíl nacházel v tu chvíli izolovaný v Provence, připadalo mi jistější a rychlejší doručit ho až k vám, protože jste mnohem blíže mému ubytování než plukovník François de Chatillon. A tak jsem zajistil zaslání zavazadla o to rychleji vzhledem k tomu, že se Sebastiano di Montecuccoli nachází v Tournon-sur-Rhône.

Doufám, že jsem tak učinil správně a byl jsem nějakým způsobem užitečný.

Mezitím vás žádám, abyste přijal mé nejvřelejší pozdravy a přání rychlého vítězství proti těm císařským psům Karla V.

S veškerou úctou váš

Bernard Sorel

poručík druhého oddílu pikenýrů

Jeho Veličenstva francouzského krále Františka I.

Jaká šťastná náhoda, pomyslel si Raymond de Polignac. Pod dopisem podepsaným poručíkem Sorelem našel kožené zavazadlo patřící Sebastianovi di Montecuccoli.

Na nic nečekal a otevřel ho, aby zkontroloval jeho obsah. To, co mu kromě několika osobních věcí, dvou párů rukavic, tří lněných košil a sametových kalhot zářivě červené barvy ihned padlo do oka, byly dvě skleněné lahvičky, o nichž mluvil poručík ve svém podrobném dopise.

Prohlédl si jejich obsah. Viděl průzračný, zcela bezbarvý prášek. Zavolal tedy jednoho vojáka a požádal ho, aby šel upozornit Monsieure Guillauma Mauberta, aby k němu přišel hned, jak to bude možné. Má maximálně naléhavou záležitost, kterou mu chce předložit.

5
Stříbrný zvonek

Král měl pravdu. A ona byla bláhová, že na to nemyslela dřív. Dělala si starosti kvůli té děvce Dianě di Poitiers a jejímu vlivu na Jindřicha, ale problém byl mnohem jednodušší a konkrétnější.

Pokud bude její manžel dále zůstávat v loži rivalky, bude pro ni velmi složité počít dítě.

I přes shovívavost krále, který jí nejednou projevil značnou úctu a náklonnost, by se brzy musela obávat více o svoje bezpečí než o čest. Potomci by měli sloužit k upevnění její pozice, která – již nejistá kvůli její odlišnosti a italskému původu – se nyní stávala složitou, ne-li bezvýchodnou. Mohlo za to dvojí podezření spojené na jedné straně s šílenými prohlášeními Sebastiana di Montecuccoliho a na druhé straně s aspiracemi na trůn.

Co se týká toho druhého aspektu, po pravdě řečeno Kateřinu příliš nezajímal, ale dvořané, šlechtici a přisluhující u dvora byli zajisté jiného smýšlení. Bylo to tak zřejmé! Kdo jiný než ona a Jindřich získal Františkovou smrtí největší výhodu? Kdo se v důsledku tohoto krveprolití stane dauphinem Francie a jednoho dne králem?

Těmito myšlenkami se Kateřina trápila a na tyto problémy musela najít řešení. Ale určitě nemohla počít dítě terorizováním manžela.

Ne! Existoval jemnější a důvtipnější způsob, jak docílit potřebného výsledku a přežít u tohoto dvora prosyceného závistí a zkaženostmi.

Zatímco se Kateřina dívala do zrcadla a oceňovala plné rty, pěkné kaštanové vlasy a akceptovala trochu vybledlé oči a nos, který nebyl vůbec dokonalý, zosnovala plán. Ve skutečnosti byl jednoduchý, ale aby mohl být zdárně dokončen, musela s ním obeznámit svoji nejdůvěryhodnější a nejbystřejší dvorní dámu: madame Antinoriovou.

Vzala z pěkného dubového stolku malý stříbrný zvonek a zazvonila na něj. Za několik okamžiků se před ní objevila madame Gondiová.

„Chci hovořit s madame Antinoriovou," nařídila Kateřina. „Řekněte jí, aby za mnou ihned přišla do mých pokojů."

Raymond de Polignac stál proti Sebastianovi di Montecuccolimu.

Cela, ve které se nacházel, páchla potem a močí.

Stačilo jen několik dní, aby se z urozeného, pohledného a upraveného muže stala lidská troska. Špinavé vlasy, černé kruhy pod očima, lněná košile, dříve bělostná, byla nyní na více místech potřísněná. A hlavně měl Montecuccoli ruce sevřené v okovech, zarudlá zápěstí sedřená třením oceli o kůži.

Přesto tento samozvaný hrabě neztratil zcela svůj záludný výraz a posměšný pohled.

Raymond de Polignac si pomyslel, že ho přiměje změnit názor.

„Monsieure Montecuccoli," řekl, „nevím, jestli si uvědomujete, jak se vaše pozice zhoršuje."

Hrabě z Modeny nadzvedl obočí. „A proč by měla, kapitáne Polignacu? Pokročil jste snad ve vašem soukromém tažení proti mně? Protože je pravdou, že jsem dosud zadržován v této cele zcela svévolným způsobem a bez…" Slova mu zamrzla na rtech.

„Poznáváte ho?" zeptal se Polignac a ukázal na zavazadlo, které s sebou přinesl. „Vzpomínáte si, kde jste ho nechal? Vy,